וניטייפיה אתלת קלחי כרבא וניבחשיה בגווזא דמרמהין וכי בשיל גוווא במרמהין בשיל ליה כוליה ואי לא ליתי נפקי דכלבא חיורא וניגבול בנטפא וכמה דאפשר נפקא לא ניכול דמפריק לגירא ליתי גירא דלילתא וניפכיה ונשדי מיא עלויה ונשתי ואי לא ליתי ממיא דאישתי מינייהו כלבא בליליא וניזדהר מגילויא א)אנפקא דחמרא חייא למורסא אנפקא דחמרא באהלא ב)תולאנא לפירחא דליבא ליתי תלת ברושייאתא דשערי ונשטרינהו בכמכא דלא עבר עילויה ארבעין יומין וניכול ונשתי אבתרייהו חמרא מרקא א"ל רב אחא מדיפתי לרבינא וכל שכן דפרח ליביה אמר ליה אנא ליוקרא דליבא אמרי לפירחא דליבא ליתי תלת ברושייאתא דחיטי ונישטרינהו בדובשא וניכול ונישתי אבתרייהו חמרא חייא לצרחא דליבא ג)ליתי תלת ד)ביעי ניניא וביעתא דכמונא וביעתא דשומשימי וליכול לכאב מעי ליתי תלת מאה פלפלי אריכתא וכל יומי נשתי מאה מינייהו בחמרא רבין דמן נרש עבד לה לברתיה דרב אשי מאה וחמשין מהני דידן ואתסיא לכירצא אנפקא דחמרא באטרפא דעראה לכירצא חיורא ליתי ביזרא גלגילא וניצייריה בשיסתג וניתיידיה במיא ונשתיה ונזדהר מבינתא דאי לא מנקבא לה למעייניה למיסר סיסין רטיבא במיא למישרא יבישתא במיא וסימנך איצא רטיבא דסכר נהרא לטחלא ליתי שב ביני דמיא ונייבשינהו בטולא וכל יומא נישתי תרתי ותלתא בחמרא ואי לא ליתי טחלא דציפרתא דלא איפתח ונטחיא בתנורא ונוקי להדיה ונימא כי היכי דיביש האי טחלא נייבש טחליא דפלוני בר פלוניתא ואי לא ניטחייה ביני אורבי דביתא חדתא ונימא הכי ואי לא ה)ליבקי שכבא דשכיב בשבתא ונישקליה לידיה ונותבה אטחליה ונימא כי היכי דיביש הא ידא נייבש טחליא דפלוני בר פלוניתא ואי לא ניתי ביניתא וניטווייה בי נפחא וניכליה במיא דבי נפחא ונישתי ממיא דבי נפחא ההיא עיזא דהות שתיא מיא דבי נפחא אישתחיט ולא אישתכח לה טחלא ואי לא ליפתח חביתא דחמרא לשמיה א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי אי אית ליה חביתא דחמרא לא אתי לקמיה דמר אלא מרגל בפת שחרית דמעליא לכולי גופיה לרושחתא ליתי אקיקא ואילווא ואספירכא ומרתכא וחומרתא דפילון ושיאפא דחמימתא ונינקט בשחקי דכיתנא בקייטא ודעמר גופנא בסיתוא ואי לא לישתי שיכרא מרקא לשיגרונא ליתי פתיא דמוניני וניגנדריה שיתין זימני אהא מטחתיה ושיתין זמני אהא מטחתיה לצמירתא ניתי תלת ניטופייתא מישחא דכופרא ותלת ניטופייתא איצרא דכרתי ותלת ניטופייתא דחמרא נקידא ולישדי ליה לאיש באמה ולאשה באותו מקום ואי לא ליתי אונא דזיקא ולתלי ליה לאיש באמה ולאשה בדדין ואי לא ליתי חוטא דזהוריתא דשדתיה דומה בת דומה וליתלי ליה לאיש באמה ולאשה בדדין ואי לא ליתי כינה ו)דזכר ונקבה ז)וליתלי ליה לאיש באמה ולאשה באותו מקום וכי משתין נשתין אסיסנא יבישתא בצינורא דדשא ונעיין בחומרתא דנפק' מיניה דמעליא לכולהו צימרא לצימרא ברא ליתי תלתא גריבי סופלי ותלתא גריבי אטרף אדרא ונישלוקינהו כל חד לחודיה וליתיב בינייהו ולתבינהו בתרתי משיכלי וניתי פתורא וננח עילויה וניקום מעילויה האי ולותיב עילוי האי ומעילוי האי ולותיב עילוי האי עד דניסק ביה הבלא ולסחי מינייהו וכי שתי ממיא דאדרא לישתי ממיא דסופלי לא לישתי משום דמיעקרי לצימרא גוונא ליתי שבעה בוני דסילקא משב משארי ונישלוקינהו בעפרייהו וניכול ונישתי אטרף אדרא בשיכרא או
ענבי

ונטייפיה אתלת קלחי דכרבא. יעיפנו על שלשה קלחי כרוב בכלי: ונבחשיה בגווא דמרמהין. יניח את הקדירה בקיסם של עץ ששמו מרמהין: נפקא דכלבא חיורא. צואה של כלב לבן: ונגבול בנטפא. צרי: וכמה דאפשר. לו ברפואה אחרת או להתאפק בחוליו: ניפקא לא ניכול. לא יאכל צואת הכלבים: דמפרק. מנתק אבריו: לגירא. חולי שקורין אשפונט"א: גירא דליליתא. חץ של לילית. אבן שעשויה כחץ ונופלת עם הברד: ונפכיה. העוקץ למטה ובית יד למעלה: ונזדהר מגילויא. שיהו במקום שאין נחש מצוי: אנפקא. זהו רביעית וכן שם הכלי: למורסא. קלו"ג: אהלא תלאנא. ח)אהלות. אדום כמין תולעת שני: לפירחא דליבא. שלבו פורח פשמיי"ר בלע"ז: ברושייתא. חלות: ונשטרינהו בכמכא. ישרה אותם בכותח טרכנרי"ד בלע"ז: דלא עבר עליה ארבעין יומין. שנעשה הכותח: מרקא. מזוג במים הרבה: דפרח ליביה. שדברים חלשים הן כל אלו ומתישין כחו של אדם: ליוקרא דליבא. שלבו כבד עליו: לצרחא דליבא. כאב הלב: ניניא. מינט"א: מהני דידן. פילפלין שלנו: לכירצא. תולעים שבמעים: אטרפא דעראה. עלה של עץ ארע שקורין לוריי"ר ופריו קורין ביי"ש: ביזרא דגלגילא. זרע אורוג"א: וניצייריה בשיסתג. יקשרנו במתיכת בגד של צמר גפן: וניזדהר מבינתא. יזהר שלא יבלע את גרגיר הזרע: למעייניה. למעיו: למיסר. לעצור את השלשול: סיסין. פוליאו"ל: למשרי. לשלשל אדם עצור: וסימניך. שלא תחליף לשתות לח לשלשל ויבש לעצור: איצא. שם עשב וכשהוא לח סוכרין בו נהרות כך הוא קוטם: לטחלא. שטחול שלו נפוח וגדול מחמת חולי: שב ביני דמיא. שבע עלוקות של מים בלע"ז שנשוא"ש: ליפרתא דלא איפתח. עז שלא ילדה: וניקו להדיה. יעמוד כנגדו: ואי לא. אי ליכא תנורא: ניטחייה. להאי טחלא: ביני אורבי. יטיח אותו בכותל וידבק בין שורות הכותל וייבש שם: ולימא הכי. כי היכי דיביש האי טחלא כו': ליבקי שכבא. יטרח עד שידע היכן יש מת שמת בשבת: ליבקי. לשון בקיאות: ונשקליה לידיה. דשכבא: וניתיב להדיה טחלא. דחולה:

ביניתא. דג: ונטוייה בנורא דבי נפחא. יצלנו בגחלים שלפני הנפח: מיא דבי נפחא. אותם שמכבה בהן את הברזל: ליפתח חביתא דחמרא לשמיה. יקנה חבית של יין לשתייתו כלומר ישתה יין טוב תמיד הרבה: לא אתי קמי דמר. לשאול רפואה שהיין רפואה לו: לרושחתא. תחתוניות: אקוקיא. עשב ששמו קקול"י: אילוא. אלואיי"ן: אספרכא. כסף חי: מרתכא. קוגילו"ן והוא מפסולת הכסף מקום שחופרין כסף מן הקרקע ויוצקים אותו ומעלה ריתחא והוא מרתכא: חומרתא דפילון. בוטו"ן שהנשים תולות בצואריהן של זהב או של כסף ונותן בו שמן שמעורב בו מין בושם ששמו פילון ודומה לעלי גפנים כדתניא בת"כ ט) שלא יערב קימום כמר מי גלוכקיא בשמן עלי גפנים כפילון: ושייפא דחמימתא. צואת יונים ולשון מורי צואת תרנגולין: ונינקט. כל אלו: בשחקי דכיתנא. שהם קרים בקייטא: ובדעמר גופנא. שהן חמים בסתוא וישים באותו מקום: לשגרונא. חולי הירכים והקולבוסת שקורין הנק"א: פתיא דמוניני. כלי מלא ציר דגים קטנים: ולגנדריה שתין זמני אהא מטחתא. יגלגלו ששים פעמים על ירך זה למעלה בקילבוסת שקורין הנק"א: לצמירתא. אבן הגדילה בגיד ועוצרת השתן: ניטופייתא. טיפות: משחא דכופרא. פסולת של זפת והוא עיטרן: איצרא דכרתי. קליפת כרישין: חמרא נקידא. יין נקי: אונא דזיקא. אוזן של נוד: חוטא דזהוריתא דשדתיה דומה בת דומה. חוט של זהורית שטוואתו אשה משודה בת משודה: אסיסנא יבישתא. על סנה יבש: ונעיין בחומרתא דנפקא מיניה. יהא זהיר באבן היוצאת ממנו לשומרה: דמעלי לכולהו צמרי. חולי שקורין י)פיוורי"ר: גריבי. סאין: סופלי. גרעיני תמרים: אטרף אדרא. עלין של עץ ששמו אדר: משיכלי. עריבות: וכי שתי. דקיימא לן הרוחץ בחמין שותה מהם והם רפואה לו במסכת שבת (דף מא.): ממיא דאדרא. לישתי אבל ממיא דסופלי לא לישתי: דמעקרי. עושין אותו עקר מלהוליד: בוני. מלא יד: משב משארי. משבעת ערוגות: בעפרייהו. עפר העולה בשרשיהם:
ענבי

מסורת הש"ס

א) [ב"ב נח: ב"מ סו.], ב) [גי' הערוך ערך אהל א תולענא], ג) ס"א ליכול תלת ביעי ביעיתא בניניא וביעתא וכו', ד) פי' כשיעור ביצי, ה) [פי' ענין חיפוש. ערוך ערך בק ב], ו) פי' מאיש ומאשה, ז) ס"א ולישדי, ח) מלשון הטירות והאהל. רש"ל, ט) [ויקרא פרק כב ז], י) פי' קדחת.

לעזי רש"י

אשפונט"א [אישפוינט"א]. כאב נוקב.
קלו"ג. מורסה.
פשמיי"ר. התעלף.
טורנפריי"ר [טינפריי"ר]. לשרות.
מינט"א. מנתה.
לוריי"ר. דפנה.
ביי"ש. גרגירים, פרי הדפנה.
אורוג"א. גרגיר (צמח).
פוליאו"ל [פוליי"ל]. מנתה (צמח).
שנשוא"ש. עלוקות.
קקולי"י. (מלה ארמית).
אלואי"ן. אלוי, אהל.
קוגילו"ן. מרתך (פסולת שנוצרת מזיקוק כסף).
בוטו"ן. כפתור.
הנק"א. ירכיים.

מוסף רש"י

אנפקא. כלי מחזיק רביעית (ב"ח 19.).
בחומרתא. אבן הנמצאת באמה מחמת חולי (כתובות י:).